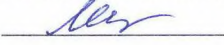

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи здобувачів
за навчальною дисципліною
Вступ до мовознавства та літературознавства**

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 03 – гуманітарні науки, 01 - Освіта / Педагогіка
спеціальність В11 – філологія, А4 – Середня освіта
освітня програма Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова
спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша –
англійська
освітня програма Німецька мова та література і переклад та англійська мова
спеціалізація В11.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша –
німецька
освітня програма Французька мова та література і переклад та англійська мова
спеціалізація В11.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша –
французька
освітня програма Переклад (іспанська та англійська мови)
спеціалізація В11.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша –
іспанська;
освітня програма Переклад (китайська та англійська мови)
спеціалізація В11.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша –
китайська
освітня програма Середня освіта (англійська мова, друга іноземна мова та зарубіжна
література)
спеціалізація А4.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)
вид дисципліни обов'язкова
факультет іноземних мов

Методичні рекомендації схвалено на
засіданні кафедри англійської філології та
методики викладання іноземної мови
“26” серпня 2026 року, протокол № 1
Завідувач кафедри англійської філології та
методики викладання іноземної мови
 Ірина МОРОЗОВА

Методичні рекомендації погоджено
науково-методичною комісією факультету
іноземних мов
“26” серпня 2026 року, протокол № 7
Голова науково-методичної комісії
факультету іноземних мов

 Анна КОТОВА
Харків – 2026

Загальні положення щодо організації самостійної роботи здобувачів

Самостійна робота здобувачів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна». Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: *вміння самостійно навчатися і критично мислити*

Самостійна робота передбачає опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу. Навчальний час, відведений на самостійну роботу здобувача освіти денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами. Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково педагогічного працівника. Методичні матеріали для самостійної роботи повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку здобувача освіти. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна та періодична література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і можуть передбачати виконання контрольних робіт, включених до навчального плану, тестів, презентацій, рефератів, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять) тощо.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу, регламентується навчальним планом і складає 66 годин на рік для денної форми навчання та 84 години на рік для заочної форми навчання. Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Зміст та організація самостійної роботи здобувачів за навчальною дисципліною «Вступ до мовознавства та літературознавства»

Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни для здобувачів складає 4 кредити. Обсяг самостійної роботи складає 56 годин на рік для денної форми навчання та 102 години на рік для заочної форми навчання

Розподіл годин для самостійної роботи по темах

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Система мови												
Тема 1.1	5	2				3	7	1	1			6
Тема 1.2	5	2				3	7	1				5
Тема 1.3.	7	4				3	5,5	0,5				5
Тема 1.4.	5	2				3	5,5	0,5				5
Тема 1.5.	9	4	2			3	6	1				5
Розділ 2. Система мовлення												
Тема 2.1.	5	2				3	6	1				5
Тема 2.2..	5	2				3	6	1				5
Тема 2.3.	7	4				3	5,5	0,5				5
Тема 2.4.	5	2				3	5,5	0,5				5
Тема 2.5.	7	4	2			1	6	1				5
Разом за розділами 1,2	60	28	4			28	60	8	1			51
Розділ 3. Система образності літературного твору. Аналіз та інтерпретація												
Тема 3.1.	4	2				2	4	1				3
Тема 3.2.	4	2				2	4					4
Тема 3.3.	4	2				2	4					4
Тема 3.4.	4	2				2	4					4
Тема 3.5.	4	2				2	5	1				4
Тема 3.6.	6	1	4			1	5		1			4
Розділ 4. Поетикальні властивості літературного твору												
Тема 4.1.	4	2				2	4					4
Тема 4.2.	4	2				2	4					4
Тема 4.3.	4	2				2	6	2				4
Тема 4.4.	4	2				2	6	2				4
Тема 4.5.	4	2				2	4					4
Тема 4.6.	12	6				6	6	2				4
Тема 4.7.	2	1				1	4					4
Разом за розділами 3,4	60	28	4			28	60	8	1			51
Усього за курсом	120	56	8			56	120	16	2			102

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (дф/зф)
	<i>Розділ 1</i>	
1.1	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 1.1 та їхній аналіз.	3 / 6
1.2	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 1.2 та їхній аналіз..	3 / 5
1.3	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 1.3 та їхній аналіз..	3/ 5
1.4	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 1.4 та їхній аналіз.	3 / 5
1.5	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 1.5 та їхній аналіз. Підготовка до проміжної контрольної роботи за розділом 1, темами 1.1. – 1.5	3 / 5
	<i>Розділ 2</i>	
2.1	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 2.1 та їхній аналіз.	3 / 5
2.2	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 2.2 та їхній аналіз.	3 / 5
2.3	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 2.3 та їхній аналіз.	3 / 5
2.4	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 2.4 та їхній аналіз..	3 / 5
2.5	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 2.5 та їхній аналіз. Підготовка до виконання проміжного тесту за розділом 2 темами 2.1. – 2.5.	1 / 5
	Разом за Розділами 1-2	28 / 51
	<i>Розділ 3</i>	
3.1.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 3.1 та їхній аналіз.	2/3
3.2.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 3.2. та їхній аналіз.	2/4
3.3.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 3.3. та їхній аналіз.	2/4
3.4.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 3.4. та їхній аналіз.	2/4
3.5.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 3.5. та їхній аналіз.	2/4

3.6.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 5.1. та їхній аналіз. Підготовка до практичних занять за темою 5.1.	1/4
	Розділ 4	
4.1.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.1. та їхній аналіз.	2/4
4.2.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.2. та їхній аналіз.	2/4
4.3.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.3. та їхній аналіз.	2/4
4.4.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.4. та їхній аналіз.	2/4
4.5.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.5. та їхній аналіз. Підготовка до виконання та виконання проміжного тесту за темою 4.5.	2/4
4.6.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.6. та їхній аналіз. Підготовка до виконання та виконання проміжного тесту за темою 4.6.	6/4
4.7.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 5.2. та їхній аналіз.	1/4
	Разом за Розділами 3-4	28 / 51
	Усього	56 / 102

Вимоги до здобувачів

Під час виконання самостійної роботи здобувачі мають опрацювати основні поняття, категорії та положення мовознавства й літературознавства, працювати з підручниками, навчальними посібниками та іншими рекомендованими джерелами, формувати навички аналізу мовних і літературних явищ, зіставляти різні наукові підходи до їхнього тлумачення, застосовувати набуті теоретичні знання під час аналізу конкретного мовного та художнього матеріалу, удосконалювати навички самостійного пошуку, опрацювання й критичного оцінювання інформації, розвивати академічну культуру, креативність та незалежність мислення.

Форми контролю та критерії оцінювання

Завдання, винесені на самостійну роботу здобувачів, включені в тестові завдання для оцінювання роботи здобувачів у семестрі та на семестровому екзамені і до тем проєктних завдань курсу. Поточний та підсумковий контроль проводиться з обов'язковим feedback від викладача та взаємооцінювання від здобувачів. Відповідні критерії оцінювання наведено в Робочій програмі навчальної дисципліни.

Рекомендоване методичне забезпечення

Розділи 1-2

1. Голубовська І.О. (Ред.) Вступ до мовознавства: Підручник. Київ: Академія, 2016. 318 с.
2. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : Підручник. Київ.: Академія, 2008. 368 с.
3. Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства : Короткий нарис : Навч. посіб. Київ.: Вища шк., 2006. 143 с.
4. Монжалей Т. Вступ до мовознавства. Навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2016. 184 с.
5. Назаренко О. М. Вступ до мовознавства : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2021. 190 с.
6. Літовченко Я.М., Шевченко І.С. (2022). Англійська та українська ономастика у соціолінгвістичному ракурсі. *X ювілейний Міжнародний заочний науковий форум “Сучасна германістика: філологія для життя” (Харків, 19 жовтня 2022).* С.36-38.

Розділи 3-4

6. Галич О. Вступ до літературознавства: підручник для студ. вищ. навч. закл. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. 324 с..
7. Лапко О. А. Основи теорії літератури. Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 114 с.
8. Шевченко І.С., Ізотова Л.І., Лавріненко І.М. (2025). Від багатомовності до одномовної політики: дискурс влади в США. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Вип 1. С. 143-151 <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2025-1-6>
9. Hempfer, K. Fundamentals of Literary Theory. Cham: Palgrave Macmillan, 2024. 410 p.

Допоміжна література

Розділи 1-2

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. Київ: Академія, 2004. 344 с.
2. Безгодова Н. С., А. О. Найрулін. Вступ до мовознавства: навч. посіб. для здобувачів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023.
3. Ганич Д. І., Олійник С.І. Словник лінгвістичних термінів. Київ: Вища шк., 1985. 360 с.
4. Кійко Ю.Є., А. П. Агапій, Ю. Й. Мельник. Вступ до мовознавства: практикум. Чернівці : Чернівецький ун-т, 2021. 176 с.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 718 с.
6. Силка А., Брага І., Дорошенко Л. Від звука до тексту. Аналіз мовних одиниць різних рівнів. Навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2019. 348 с.

Розділи 3-4

7. Бовсунівська Т. Теорія літературних жанрів. Київ: Київський університет, 2009. 519 с.
8. Васильєв Є. Сучасна драматургія: жанрові трансформації, модифікації, новації. Луцьк: Твердиня, 2017. 532 с.
9. Географія і текст: літературний вимір. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 212 с.
10. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
11. Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова. Львів: ПАІС, 2012. 342 с.
12. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / за ред. А. Волкова, О. Бойченка. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
13. Літературознавча енциклопедія: у двох томах / автор-укладач Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 624 с.
14. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. Київ: ВЦ Академія, 1997. 752 с.
15. Література non fiction: теоретичний вимір / укл. Т. Черкашина, за наук. ред. О. Галича. Київ: Видавництво Дмитра Бураго, 2018. 272 с.
16. Ференц, Н. С. Основи літературознавства: підручник. Київ : Знання, 2011. 431 с.
17. Черкашина Т., Юрченко В. Геопоетика Святої Землі в романі Е.-Е. Шмітта «Le défi de Jérusalem». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2024. Вип. 69. Т. 1. С. 154-158.
18. Черкашина Т. Проблема авторства перекладеного художнього тексту: автор vs перекладач (на прикладі українських перекладів «Божественної комедії» Данте Аліг'єрі). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов.* 2026. Вип. 103. С. 167-175. <https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-20>
19. Schilling, E. *Theorizing Literature: Literary Theory in Contemporary Novels and their Analysis*. Cham: Palgrave Macmillan, 2024. 212 p.
20. Baldick, C. *The Oxford Dictionary of Literary Terms*. Oxford: Oxford University Press, 2015. 392 p.
21. Childs, P., Fowler, R. *The Routledge Dictionary of Literary Terms*. London; New York: Routledge, 2006. 273 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

Лінвістичний портал MOVA.info. Режим доступу <http://www.mova.info/>
 Український мовно-інформаційний фонд <http://www.ulif.org.ua>
 World Lecture Hall. Режим доступу <http://www.utexas.edu:80/world/lecture/>
 A Dictionary of Literary Terms and Literary Theory. Режим доступу: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781118325988>